

Ücreti Düşük Göstermek Vergi Kaçakçılığı, Kaçak İşçi Çalıştırmak Değil!

HÜRSES

Bir soru' Birtarıfta kaçak yani kayıt dışı işçi çalıştıran işveren var. Bu işveren, işçinin ücretini ödüyor ama işçinin çalıştığına dair bir kayıt tutmuyor. İşçi için ne vergi ödüyor ne de sosyal güvenlik primi yatırıyor.

Diğertarıfta ise işçiye verdiği ücreti, bordroda düşük gösteren bir işveren var. Örneğin, işçinin ücreti 2.000 TL olmasına rağmen ücret bordrosu asgari ücret üzerinden düzenleniyor. Bu durumda ise işçi için vergi ve sosyal güvenlik primi ödeniyor ama gerçek değeri üzerinden değil.

Hangisinin yaptırımı daha ağır olmalı' Mantığınız, kaçak işçi çalıştıran ilk işverenin hakkında daha ağır ceza uygulanması gerektiğini söylüyor değil mi'

Aman yazık ki vergi bakımından cevap, ikinci işverene daha ağır ceza uygulanacağı yönünde!

Kaçak İşçi Çalıştırmak Vergi Kaçakçılığına Girmiyor

Konuyu düzenleyen Vergi Usul Kanunu'nun 344. maddesi ikili bir ayırıma gitmiş. Buna göre;

1) Vergi ziyanına (kaybına) neden olunuyorsa,

-Ziyaya uğratılan vergi, bu verginin 1 katı kadar vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi ile birlikte alınıyor.

2) Bu vergi ziyanına, VUK'un 359. maddesinde yazılı olan fiillerle (vergi kaçakçılığı suçları ile) neden olunuyorsa,

-Ziyaya uğratılan vergi, bu verginin 3 katı kadar vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi ile birlikte alınıyor. Üstelik ceza mahkemesinin yapacağı yargılama sonucunda hapis cezası da verilebiliyor.

Söz konusu 359. maddede yer alan fiillerden (vergi kaçakçılığı suçlarından) yazımızla ilgili olanı ise 'muhteviyatı (kapsamı) itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma'.

Maddede yanıltıcı belgenin tanımı da yapılmış.

'Gerçek bir muamele veya durumdayanmakla birlikte bu muamele veya durumu mahiyet veya miktar itibarıyla gerçeğe aykırı şekilde yansıtan belge, muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belgedir.'

Ücret bordrosunda da ücretin düşük gösterilmesi yanıltıcı belge düzenlenmesi anlamına geliyor. Bu durumda, vergi ve 3 kat vergi ziyayı cezası istendiği gibi 18 aydan 3 yıla kadar hapis cezasıyla karşı karşıya kalıyor (VUK md. 359/a-2).

Diğertarıftan, kaçak işçi çalıştıranlar, hiç belge düzenlemedikleri için bu madde kapsamına girmiyorlar. Vergi ziyayı cezası, verginin 3 katı değil 1 katı olarak kesiliyor. Daha da önemlisi hapis cezası söz konusu değil. Hiç adil değil. Kaçak işçi çalıştıranın daha ağır şekilde cezalandırılması lazım diyeceksiniz. Ama kanun aksini söylüyor.

Ceza Hukukunun Genel İlkeleri Ne Diyor'

Mantığaaykırı gelen bu duruma bir de 'CezaHukukunun Genel İlkeleri' ve Anayasamız açısındandeğerlendirmekte fayda var.

TürkCeza Kanunu'nun 3. maddesine göre;

'Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur.'

5. maddesine göre ise;

'Bu Kanun'un (Türk Ceza Kanunu'nun)genel hükümleri, özel ceza kanunlarıve ceza içeren kanunlardaki suçlar hakkında da uygulanır.'

VergiUsul Kanunu'nun, birçok maddesiyle ceza içeren bir kanun olduğu noktasındaşüphe yok. O halde işlenen fiilinağırlığıyla orantılı ceza verilmesine dair ilke vergi cezaları bakımından da uygulanırolmalı.

Anayasa'ya Aykırılık Var mı'

AnayasaMahkemesi, yazımızın konusuna benzer başvurularda, suç ve cezanın belirlenmesinin kanun koyucunun takdir yetkisinde olduğunu ancak bu takdir yetkisinin sınırsızolmadığını belirtmiş. Mahkeme'nin örnek bir kararına göre;

'Yasa koyucunun, Anayasa'nın ve cezahukukunun genel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, cezalandırmada güdülenamacı, suç ve suçluların özelliklerini de gözeterek hangi eylemlerin suçsayılacağını, bunlara verilecek cezanın türünü, miktarını, artırım ve indirimnedenlerini, bunların oranları ile suçun takibine ilişkin yöntemleri belirlemekonusunda takdir yetkisi bulunmakta ise de bu yetki kullanılırken suç ile cezaarasındaki adil dengenin korunmasıve öngörülen cezanın, cezalandırmada güdülen amacı gerçekleştirmeye elverişliolması gibi hususların da dikkate alınması zorunludur.'[1]

Mahkeme,bir diğer kararında da aynı ilkeler üzerinde durarak 'suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığınıninsaptanmasında herhangi bir suç için konulmuş ceza ile yapılacak birkiyaslamanın değil, o suçun toplum yaşamında yarattığı etkinin de dikkate alınması gerektiği'ni belirtmiş[2].

Mevzuatımızagöre, işçinin gerçek ücretinin belgelere yansıtılması ve vergi, sigorta gibiyükümlülüklerin de bunun üzerinden yerine getirilmesi gerekiyor.

Buyükümlülüklere uymayanların cezalandırılması ise hukuk devletinin gereği. Ancakyükümlülüklere hiç uymayanların, kısmen uyanlara oranla daha hafif yaptırımlakarşılaşmasının (en azından vergi ve ceza hukuku bakımından) Anayasamızın 2.maddesindeki 'Hukuk Devleti İlkesi'neve 10. maddesindeki 'Kanun ÖnündeEşitlik İlkesi'ne uygun olduğunu söylemek pek de mümkün değil.

Ülkemizinen önemli sorunlarından biri olan kayıt dışı istihdam, ücretin bordroda düşükgösterilmesine nazaran; işçiye, vergi idaresine, sosyal güvenlik sistemine,yasal yükümlülüklerini yerine getiren işverenlere,

kısacası toplumun tümünedaha fazla zarar veriyor.

Daha ağırmağduriyete ve zarara neden olan suçun daha ağır cezayla karşılanması, dahacaydırıcı yaptırımlara tabi olması gerekir. [1] Anayasa Mahkemesi'nin23.11.2005 tarihli ve E:2005/103, K:2005/89 sayılı Kararı. [2] Anayasa Mahkemesi'nin07.05.2009 tarihli ve E:2009/23, K:2009/56 sayılı Kararı.